DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

16. juni 2011 *

I de forenede sager C-65/09 og C-87/09,

angående anmodninger om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Bundesgerichtshof (sag C-65/09) og af Amtsgericht Schorndorf (sag C-87/09) (Tyskland) ved afgørelser af 14. januar og 25. februar 2009, indgået til Domstolen den 16. februar og den 2. marts 2009, i sagerne

Gebr. Weber GmbH (sag C-65/09)

mod

Jürgen Wittmer,

og

Ingrid Putz (sag C-87/09)

mod

Medianess Electronics GmbH,

har

* Processprog: tysk.

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Tizzano, og dommerne J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, M. Ilešič (refererende dommer) og E. Levits,

generaladvokat: J. Mazák
justitssekretær: fuldmægtig B. Fülöp,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 25. februar 2010,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Gebr. Weber GmbH ved Rechtsanwalt R. Lindner

— den tyske regering ved M. Lumma og J. Kemper, som befuldmægtigede

— den belgiske regering ved T. Materne, som befuldmægtiget

— den spanske regering ved J. López-Medel Bascones, som befuldmægtiget

— den østrigske regering ved E. Riedl og E. Handl-Petz, som befuldmægtigede

— den polske regering ved M. Dowgielewicz, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved W. Wils og H. Krämer, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 18. maj 2010,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningerne om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 2, og artikel 3, stk. 3, tredje afsnit, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF af 25. maj 1999 om visse aspekter af forbrugerkøb og garantier i forbindelse hermed (EFT L 171, s. 12, herefter »direktivet«).

2 Anmodningerne er blevet fremsat i forbindelse med to tvister mellem Gebr. Weber GmbH (herefter »Gebr. Weber«) og Jürgen Wittmer i sag C-65/09 vedrørende levering af gulvfliser i overensstemmelse med salgsaftale, og mellem Ingrid Putz og Medianess Electronics GmbH (herefter »Medianess Electronics«) i sag C-87/09 vedrørende

tilbagebetaling af købsprisen på en opvaskemaskine, der ikke var i overensstemmelse med købekontrakten, mod tilbagelevering af maskinen.

Retsforskrifter

EU-retlige forskrifter

3 Følgende fremgår af første betragtning til direktivet:

»Efter […] artikel 153, stk. 1 og 3, [EF] skal Fællesskabet bidrage til virkeliggørelsen af et højt forbrugerbeskyttelsesniveau ved foranstaltninger, som det vedtager i henhold til artikel 95 [EF].«

4 9.-11. betragtning til direktivet er affattet som følger:

»(9) [S]ælgeren bør være direkte ansvarlig over for forbrugeren for, at varerne er i overensstemmelse med aftalen; […] sælger bør dog efter regler fastsat i national lovgivning frit kunne gøre regres mod producenten, en tidligere sælger i samme aftalekæde eller en anden mellemmand, medmindre han har givet afkald på denne ret; dette direktiv berører ikke princippet om aftalefrihed mellem sælger, producent, en tidligere sælger eller en anden mellemmand; spørgsmålet om,

mod hvem og hvordan sælgeren kan gøre regres, afgøres efter den nationale lovgivning.

(10) [I] tilfælde af manglende overensstemmelse med aftalen bør forbrugeren have ret til gratis afhjælpning eller omlevering eller i mangel heraf til afslag i prisen eller til at hæve købet.

(11) [F]orbrugeren kan i første omgang kræve, at sælgeren afhjælper den manglende overensstemmelse eller omleverer, medmindre dette vil være umuligt eller uforholdsmæssigt; hvorvidt denne beføjelse er uforholdsmæssig, bør afgøres objektivt; en beføjelse anses for uforholdsmæssig, hvis den vil påføre sælgeren omkostninger, der i forhold til omkostningerne ved en alternativ beføjelse er urimelige; omkostninger er urimelige, hvis de er væsentligt højere end omkostningerne ved en anden beføjelse.«

5 Direktivets artikel 1 med overskriften »Anvendelsesområde og definitioner« bestemmer:

»1. Formålet med dette direktiv er en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om visse aspekter ved køb af forbrugsvarer og om garantier i forbindelse hermed for at sikre, at der fastsættes et ensartet minimumsniveau for forbrugerbeskyttelse inden for rammerne af det indre marked.

2. I dette direktiv forstås ved:

[…]

f) afhjælpning: at bringe forbrugsvaren i overensstemmelse med købsaftalen i tilfælde af manglende overensstemmelse.

[…]«

6 Direktivets artikel 2 med overskriften »Overensstemmelse med aftalen« bestemmer:

»1. Sælgeren har pligt til at levere forbrugeren varer, der er i overensstemmelse med købsaftalen.

[…]

5. En manglende overensstemmelse, der skyldes forkert installation af forbrugsvaren, betragtes som varens manglende overensstemmelse, når installation af varen indgår i købsaftalen og er udført af sælger eller på dennes vegne. Dette gælder ligeledes, hvis forbrugeren selv installerer en vare, der er beregnet hertil, og den ukorrekte installation skyldes en mangel i installationsvejledningen.«

7 Direktivets artikel 3 med overskriften »Forbrugerens rettigheder« bestemmer:

»1. Sælgeren skal over for forbrugeren være ansvarlig for manglende overensstemmelse med købsaftalen, der foreligger ved forbrugsvarens levering.

2. I tilfælde af manglende overensstemmelse har forbrugeren ret til at få forbrugsvaren bragt i overensstemmelse med købsaftalen ved gratis afhjælpning eller omlevering i overensstemmelse med stk. 3 eller til et passende afslag i prisen, eller til at hæve købet med hensyn til de leverede varer, jf. stk. 5 og 6.

3. I første omgang kan forbrugeren kræve, at sælgeren afhjælper den manglende overensstemmelse eller omleverer, i begge tilfælde uden vederlag, medmindre dette ikke er muligt eller er uforholdsmæssigt.

Et krav om afhjælpning eller omlevering anses for uforholdsmæssigt, hvis den pågældende beføjelse vil påføre sælgeren omkostninger, der i forhold til omkostningerne ved den alternative beføjelse er urimelige under hensyn til

— den værdi, varen ville have, hvis den var i overensstemmelse med aftalen

— betydningen af den manglende overensstemmelse,

og

— om den alternative beføjelse vil kunne gennemføres uden væsentlig ulempe for forbrugeren.

Afhjælpning eller omlevering skal ske inden for rimelig tid og uden væsentlig ulempe for forbrugeren under hensyntagen til varens art og forbrugerens formål med at anskaffe varen.

4. Udtrykkene »gratis/uden vederlag« i stk. 2 og 3 henviser til de omkostninger, der er nødvendige for at bringe varen i overensstemmelse, navnlig forsendelsesomkostninger, arbejdsløn og materialeomkostninger.

5. Forbrugeren kan kræve et passende afslag i prisen eller hæve købet:

— hvis han hverken er berettiget til at kræve afhjælpning eller omlevering,

eller

— hvis sælgeren ikke har afhjulpet inden for en rimelig tid,

eller

— hvis sælgeren ikke har afhjulpet uden væsentlig ulempe for forbrugeren.

6. Forbrugeren har ikke ret til at hæve købet, hvis den manglende overensstemmelse er uvæsentlig.«

8 Direktivets artikel 4 med overskriften »Regresret« bestemmer:

»Hvis den endelige sælger er ansvarlig over for forbrugeren for en manglende overensstemmelse, som skyldes en handling eller en undladelse begået af producenten, en tidligere sælger i samme aftalekæde eller en anden mellemmand, skal den endelige sælger have ret til at rejse krav over for den ansvarlige person i aftalekæden. Det afgøres efter national lovgivning, mod hvilken eller hvilke ansvarlige personer den endelige sælger kan rejse krav, og hvilke beføjelser og betingelser for udøvelsen heraf der finder anvendelse.«

9 Direktivets artikel 5 med overskriften »Frister« bestemmer i stk. 1, første punktum:

»Sælgeren er ansvarlig i medfør af artikel 3, når den manglende overensstemmelse viser sig senest to år efter leveringen af varen.«

10 Direktivets artikel 7 med overskriften »Bestemmelsernes ufravigelige karakter« bestemmer:

»1. Aftaler og aftalevilkår, som er indgået med sælgeren, før denne er blevet gjort bekendt med en manglende overensstemmelse, og som direkte eller indirekte ophæver eller begrænser de rettigheder, der følger af dette direktiv, er i henhold til national lovgivning ikke bindende for forbrugeren.

[…]«

11 Direktivets artikel 8 med overskriften »National ret og mindstebeskyttelse« bestemmer:

»1. Udøvelsen af rettighederne efter dette direktiv berører ikke udøvelsen af andre rettigheder, som forbrugeren kan påberåbe sig efter nationale retsregler om ansvar i og uden for kontraktforhold.

2. Medlemsstaterne kan på det af dette direktiv omfattede område vedtage eller opretholde strengere bestemmelser, der er forenelige med traktaten, for at sikre forbrugerne et højere beskyttelsesniveau.«

Nationale bestemmelser

12 § 433, stk. 1, i den tyske civile lovbog (Bürgerliches Gesetzbuch, herefter »BGB«) med overskriften »Forpligtelser, som følger af købekontrakten«, bestemmer:

»Ved en købekontrakt er sælgeren af en vare forpligtet at foretage levering til køberen og til at overdrage køberen ejendomsretten til varen. Sælgeren skal levere varen til køber uden faktiske eller retlige mangler.«

13 BGB's § 434 med overskriften »Materialefejl« bestemmer:

»1. Varen er uden mangler, såfremt den på tidspunktet for risikoens overgang har de aftalte egenskaber […]«

14 BGB's § 437 med overskriften »Sælgerens rettigheder i tilfælde af mangler« er affattet som følger:

»Er varen mangelfuld, kan køber, hvis betingelserne i de følgende bestemmelser er opfyldt, og for så vidt andet ikke er bestemt

1) kræve efterfølgende opfyldelse i overensstemmelse med § 439

2) hæve aftalen i overensstemmelse med §§ 440, 323 og 326, stk. 5, eller kræve et afslag i købesummen i overensstemmelse med § 441

3) kræve skadeserstatning i overensstemmelse med §§ 440, 280, 281, 283 og 311a eller dækning af forgæves afholdte omkostninger i overensstemmelse med § 284.«

15 BGB's § 439 med overskriften »Efterfølgende opfyldelse« er affattet som følger:

»1. Køber kan som efterfølgende opfyldelse efter eget valg kræve afhjælpning af manglen eller levering af en mangelfri salgsgenstand.

2. Sælgeren bærer de nødvendige omkostninger til den efterfølgende opfyldelse, herunder transport-, forsendelses-, arbejds- og materialeudgifter.

3. Sælgeren kan afslå at udføre den af køber valgte form for efterfølgende opfyldelse […], hvis den kun er mulig med uforholdsmæssige omkostninger. I denne forbindelse tages navnlig hensyn til varens værdi i mangelfri stand, betydningen af manglen, og om den anden form for efterfølgende opfyldelse kunne gennemføres uden væsentlig ulempe for køberen. I dette tilfælde er køberens ret begrænset til den anden form for efterfølgende opfyldelse; dette berører ikke sælgerens ret til ligeledes at afslå at gennemføre denne på de i første punktum anførte vilkår.

4. Hvis sælgeren med henblik på efterfølgende opfyldelse leverer en mangelfri vare, kan denne afkræve køberen tilbagelevering af den mangelfulde vare […]«

Tvisterne i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

Sag C-65/09

16 Jürgen Wittmer og Gebr. Weber indgik en aftale om køb af nogle polerede gulvfliser til en pris af 1 382,27 EUR. Efter at han havde ladet lægge ca. to tredjedele af fliserne i sit hus, opdagede Jürgen Wittmer, at der var skyggelægninger på fliserne, der var til at se med det blotte øje.

17 Jürgen Wittmer indgav derefter reklamation, som Gebr. Weber afviste efter at have talt med producenten af fliserne. I forbindelse med en bevisoptagelse, som sagsøgeren selv havde foranstaltet, kom den sagkyndige til det resultat, at de mangelfulde skyggelægninger var fine mikroslibespor, der ikke kunne fjernes, således af manglen kun kunne afhjælpes ved en fuldstændig udskiftning af fliserne. Omkostningerne dertil fastsatte den sagkyndige til 5 830,57 EUR.

18 Efter en forgæves anmodning til Gebr. Weber om at erlægge ydelsen, anlagde Jürgen Wittmer sag mod selskabet for Landgericht Kassel med henblik på at opnå levering af fliser uden mangler samt betaling af et beløb på 5 830,57 EUR. Landgericht Kassel pålagde Gebr. Weber at betale 273,10 EUR til Jürgen Wittmer som et afslag i købsprisen

og frifandt i øvrigt sagsøgte. Efter at Jürgen Wittmer havde appelleret Landgericht Kassels afgørelse, pålagde Oberlandesgericht Frankfurt Gebr. Weber at levere nye fliser uden mangler samt at betale Jürgen Wittmer 2 122,37 EUR for udtagning og bortskaffelse af de mangelfulde fliser, og frifandt i øvrigt sagsøgte.

19 Gebr. Weber indgav revisonsanke af Oberlandesgericht Frankfurts dom for Bundesgerichtshof, som har anført, at afgørelsen afhænger af spørgsmålet om, hvorvidt appelinstansen med rette fandt, at Jürgen Wittmer kunne kræve erstatning for udgifterne til udtagning af de mangelfulde fliser. Idet Jürgen Wittmer ikke i medfør af tysk ret kan gøre en sådan erstatning gældende, afhænger spørgsmålet af fortolkningen af direktivets artikel 3, stk. 2, og artikel 3, stk. 3, tredje afsnit, som § 439 i BGB i givet fald skal fortolkes i lyset af.

20 Bundesgerichthof har i den forbindelse gjort gældende, at der af anvendelsen af ordet »omlevering« i direktivets artikel 3, stk. 2, kan udledes en pligt til ikke blot at levere en vare, der er i overensstemmelse med købekontrakten, men også til at omlevere en mangelfuld vare og således at foretage en udtagning af varen. Pligten i artikel 3, stk. 3, til at tage hensyn til varens art og anvendelsesformål sammen med pligten til at bringe varen i overensstemmelse kunne antyde, at sælgers forpligtelse i forbindelse med omlevering af varen ikke alene omfatter levering af en vare, der er i overensstemmelse med købsaftalen, men også omfatter udtagning af den mangelfulde vare, for at kunne gøre det muligt at anvende en erstatningsgenstand, der er i overensstemmelse med varens art og formål.

21 Bundesgerichtshof har anført, at det imidlertid ikke er fornødent at afgøre spørgsmålet, om Gebr. Weber med rette kunne nægte at erstatte udgifterne til udtagning af de fliser, der ikke var i overensstemmelse med købekontrakten, med den begrundelse, at udgifterne var uforholdsmæssige. Denne har forklaret, at sælgeren i medfør af BGB's § 439, stk. 3, kan nægte den form for efterfølgende opfyldelse, som køberen vælger, ikke

alene når denne form for opfyldelse medfører omkostninger, der er uforholdsmæssige i forhold til den anden form for opfyldelse (»relativ uforholdsmæssighed«), men ligeledes når omkostningerne forbundet med den af køberen valgte form for opfyldelse, selv når den udgør den eneste form for mulig opfyldelse, er uforholdsmæssigt store (»absolut uforholdsmæssighed«). I det foreliggende tilfælde udgør kravet om en efterfølgende opfyldelse ved levering af fliser i overensstemmelse med købsaftalen et sådant tilfælde af »absolut uforholdsmæssighed«, idet det ud over leveringsomkostninger, anslået til 1 200 EUR, pålægger Gebr. Weber at afholde udgifter til udtagning af fliser, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten til et beløb af 2 100 EUR, dvs. til et samlet beløb på 3 300 EUR, hvilket overskrider den tærskel på 150 % af værdien af en mangelfri vare, på grundlag af hvilken forholdsmæssigheden ved et sådant krav forud skal vurderes.

22 Bundesgerichtshof er imidlertid af den opfattelse, at den mulighed, der følger af national ret, for sælgeren til at nægte efterfølgende opfyldelse på grund af en sådan absolut uforholdsmæssighed ved de omkostninger, der er forbundet med opfyldelsen, kan være uforenelig med direktivets artikel 3, stk. 3, som, henset til affattelsen, alene synes at referere til en relativ uforholdsmæssighed. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at en nægtelse, der støttes på en absolut uforholdsmæssighed, omfattes af begrebet »umulighed« i henhold til samme artikel 3, stk. 3, for så vidt som det ikke kan antages, at direktivet alene tager sigte på tilfælde af fysisk umulighed og tilsigter at forpligte sælger til at foretage efterfølgende opfyldelse, der ikke giver økonomisk mening.

23 Under disse omstændigheder har Bundesgerichtshof besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal bestemmelserne i artikel 3, stk. 3, første og andet punktum, i direktiv […] fortolkes således, at de er til hinder for en national lovbestemmelse, hvorefter sælgeren — i tilfælde af, at den leverede forbrugsvare ikke er i overensstemmelse med købsaftalen — også kan nægte at afhjælpe på den måde, som forbrugeren har krævet, hvis denne afhjælpning pådrager ham omkostninger, der er urimelige

(absolut uforholdsmæssige), sammenlignet med den værdi, forbrugsvaren ville have haft, hvis den havde været i overensstemmelse med købsaftalen, og med betydningen af misligholdelsen?

2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende: Skal bestemmelserne i ovennævnte direktivs artikel 3, stk. 2, og [artikel 3], stk. 3, tredje afsnit, fortolkes således, at sælgeren — hvis han bringer forbrugsvaren i overensstemmelse med købekontrakten ved omlevering — skal bære omkostningerne ved udtagningen af forbrugsvaren, der ikke var i overensstemmelse med købekontrakten, fra en genstand, som forbrugeren efter dennes art og formål har bygget forbrugsvaren ind i?«

Sag C-87/09

24 Ingrid Putz og Medianess Electronics indgik over internettet en købekontrakt vedrørende en ny opvaskemaskine til en pris af 367 EUR plus efterkravsgebyr på 9,52 EUR. Parterne aftalte levering ved døren på Ingrid Putz' bopæl. Leveringen af opvaskemaskinen og betalingen skete som aftalt.

25 Efter at Ingrid Putz havde ladet opvaskemaskinen installere i sin bolig, viste der sig en mangel, uden at årsagen hertil kunne tilskrives installeringen af maskinen, og udbedring var ikke mulig.

26 Parterne blev enige om erstatningslevering af den pågældende opvaskemaskine. I den forbindelse forlangte Ingrid Putz, at Medianess Electronics ikke blot leverede en ny opvaskemaskine, men også forestod udtagningen af den mangelfulde maskine og indbygningen af erstatningsmaskinen eller afholdt omkostningerne til udtagning

og indbygningen, hvilket selskabet nægtede. Da Medianess Electronics ikke reagerede på den opfordring, som hun rettede til selskabet, trådte Ingrid Putz tilbage fra købekontrakten.

27 Ingrid Putz sagsøgte derfor Medianess Electronics for Amtsgericht Schorndorf med påstand om tilbagebetaling af købsprisen mod tilbagelevering af den mangelfulde opvaskemaskine.

28 Den forelæggende ret har præciseret, at ifølge tysk ret afhænger berettigelsen af tilbagetrædelsen fra kontrakten af spørgsmålet om, hvorvidt Ingrid Putz uden resultat har givet Medianess Electronics en gyldig frist til efterfølgende opfyldelse, idet hun kun har krævet det, som sidstnævnte skyldte. Det er derfor med henblik på afgørelsen af tvisten nødvendigt at afgøre, om Ingrid Putz var berettiget til at forlange, at Medianess Electronics skulle udtage den mangelfulde maskine og montere en ny maskine eller afholde de omkostninger, der var forbundet hermed.

29 Amtsgericht Schorndorf har i den forbindelse anført, at tysk ret ikke foreskriver en pligt for en sælger, der ikke har handlet culpøst, til at forestå udtagningen af den mangelfulde genstand eller indbygningen af erstatningsgenstanden selv ikke i det tilfælde, hvor forbrugeren allerede har installeret den mangelfulde genstand i overensstemmelse med dens formål, inden manglen viser sig. Den er imidlertid af den opfattelse, at en sådan pligt kan følge af direktivet, idet dette har til formål at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, og idet det i artikel 3, stk. 3, tredje afsnit, bestemmes, at enhver omlevering skal gennemføres uden væsentlig ulempe for forbrugeren.

30 Retten har anført, at hvis køberen ikke får godtgjort omkostningerne til indbygningen af erstatningsgenstanden, skal han afholde disse omkostninger to gange, nemlig først for indbygningen af den mangelfulde maskine og dernæst for indbygningen af erstatningsgenstanden. Såfremt leveringen havde været i overensstemmelse med

kontraktbestemmelserne, skulle køberen alene have afholdt disse omkostninger én gang. Amtsgericht Schorndorf er af den opfattelse, at det ganske vist kan tænkes, at sælgeren alene er forpligtet til at afholde omkostningerne for indbygningen i tilfælde af fejl. Den omstændighed, at forbrugeren ikke kan bebrejdes sin adfærd, og at manglen snarere må tilskrives sælgeren end køberen, berettiger til, at denne sidstnævnte må indrømmes en rettighed, der er uafhængig af, om sælgeren har begået en fejl, idet sælger endvidere lettere kan føre krav gældende mod fabrikanten.

31 Hvad angår udtagningen af den mangelfulde vare har den forelæggende ret konstateret, at overensstemmelsen med aftalen ikke blot indebærer levering af en fuldstændig mangelfri kontraktsgenstand, men ligeledes, at der ikke befinder sig nogen mangelfuld kontraktsgenstand på køberens bopæl, hvilket taler for en fortolkning, hvorefter det påhviler sælgeren at forestå udtagningen af en sådan genstand. Endvidere kunne der ligge en betydelig ulempe i, at en mangelfuld genstand forbliver på forbrugerens bopæl. Endelig synes ordet »omlevering«, som direktivets artikel 3 henviser til, at indebære, at sælgers pligt ikke begrænser sig til den blotte levering af en mangelfri kontraktsgenstand, men indebærer en pligt for denne til at ombytte den mangelfulde vare.

32 Under disse omstændigheder har Amtsgericht Schorndorf udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal bestemmelserne i artikel 3, stk. 2, og artikel 3, stk. 3, tredje afsnit, i direktiv […] fortolkes således, at de er til hinder for en national lovbestemmelse, hvorefter sælgeren — hvis han bringer forbrugsvaren i overensstemmelse med købekontrakten ved omlevering — ikke skal betale omkostningerne ved at bygge den efterleverede forbrugsvare ind i en genstand, som forbrugeren efter dennes art og formål har bygget forbrugsvaren, der ikke var i overensstemmelse med købekontrakten, ind i, når indbygningen ikke oprindeligt var en del af kontraktopfyldelsen?

2) Skal bestemmelserne i ovennævnte direktivs artikel 3, stk. 2, og [artikel 3], stk. 3, tredje afsnit, fortolkes således, at sælgeren — hvis han bringer forbrugsvaren i overensstemmelse med købekontrakten ved omlevering — skal bære omkostningerne ved udtagningen af forbrugsvaren, der ikke var i overensstemmelse med købekontrakten, fra en genstand, som forbrugeren efter dennes art og formål har bygget forbrugsvaren ind i?«

Om foreningen af sagerne

33 På grundlag af forbindelsen mellem sagerne C-65/09 og C-87/09 bør de i henhold til procesreglementets artikel 43, sammenholdt med samme reglements artikel 103, forenes med henblik på dommen.

Om de præjudicielle spørgsmål

Formaliteten med hensyn til spørgsmålene i sag C-65/09

34 Gebr. Weber har gjort gældende, at de to spørgsmål, der er stillet i sag C-65/09, skal afvises fra realitetsbehandling. Det første spørgsmål er af hypotetisk karakter, idet besvarelsen af dette ikke er relevant for afgørelsen af tvisten i hovedsagen. Der består nemlig ikke i henhold til tysk ret pligt for sælgeren til at foretage udtagning af den vare, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten, og kravet om erstatning af omkostningerne til denne udtagning må således forkastes, uanset størrelsen af de hermed forbundne omkostninger. Den omstændighed, at det første spørgsmål

skal afvises, medfører, at det andet spørgsmål ligeledes skal afvises, idet den forelæggende ret betingede dette andet spørgsmål af en bekræftende besvarelse af det første spørgsmål.

35 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det inden for rammerne af en procedure efter artikel 267 TEUF, som er baseret på en klar adskillelse mellem de nationale retters og Domstolens funktioner, udelukkende tilkommer den nationale ret, som tvisten er indbragt for, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de stillede spørgsmål vedrører fortolkningen af EU-retten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse (jf. bl.a. dom af 22.6.2006, sag C-419/04, Conseil général de la Vienne Sml. I, s. 5645, præmis 19, af 18.7.2007, sag C-119/05, Lucchini, Sml. I, s. 6199, præmis 43, og af 17.2.2011, sag C-52/09, TeliaSonera, Sml. I, s. 527, præmis 15).

36 Domstolen kan nemlig kun afvise at træffe afgørelse om et præjudicielt spørgsmål forelagt af en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en sagligt korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (jf. bl.a. dommen i sagen Conseil général de la Vienne, præmis 20, Lucchini-dommen, præmis 44, og TeliaSonera-dommen, præmis 16).

37 Det må imidlertid konstateres, at dette ikke er tilfældet i den foreliggende sag.

38 Bundesgerichtshof har med sine spørgsmål anmodet om en fortolkning af direktivet netop for at kunne afgøre, om national ret er forenelig med dette direktiv, for så vidt som denne ret dels ikke pålægger sælgeren at afholde omkostningerne til udtagning

af den vare, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten, dels giver sælgeren mulighed for at afvise levering af en erstatningsgenstand, såfremt denne navnlig på grund af de pågældende udgifter indebærer uforholdsmæssige omkostninger. Det fremgår endvidere af forelæggelsesafgørelsen, at besvarelsen af disse spørgsmål er afgørende for udfaldet af tvisten i hovedsagen, idet Bundesgerichtshof har anført, at den i givet fald kan fortolke den pågældende ret i overensstemmelse med direktivet. Den rækkefølge, som spørgsmålene er stillet i, er i denne sammenhæng uden betydning. I denne sidstnævnte forbindelse skal det ligeledes bemærkes, at Gebr. Weber selv i sine bemærkninger til realiteten har gjort gældende, at for at kunne besvare det første spørgsmål er det nødvendigt at kende rækkevidden af den forpligtelse til omlevering af den vare, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten, som følger af direktivets artikel 3, stk. 3, og således opnå en besvarelse af det andet spørgsmål, og at selskabet har foreslået, at dette spørgsmål behandles først.

39 Gebr. Webers formalitetsindsigelse må følgelig forkastes.

Om forpligtelsen for sælgeren til at forestå udtagning af den vare, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten, og til at montere erstatningsgenstanden

40 Med det andet spørgsmål i sag C-65/09 samt det første og andet spørgsmål i sag C-87/09, der behandles samlet, ønsker de forelæggende retter oplyst, om direktivets artikel 3, stk. 2, og artikel 3, stk. 3, tredje afsnit, skal fortolkes således, at når den kontraktmæssige stand gennem omlevering tilvejebringes for en forbrugsvare, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten, som, inden manglen viser sig, er blevet monteret af forbrugeren i overensstemmelse med dens art og formål, er sælgeren forpligtet til enten selv at forestå udtagningen af denne genstand fra det sted, hvor den er monteret, og at genmontere erstatningsgenstanden eller at bære de omkostninger, der er forbundet med udtagningen og monteringen af erstatningsgenstanden,

til trods for den omstændighed, at købekontrakten ikke indeholder en forpligtelse for sælgeren til at montere den oprindeligt erhvervede forbrugsvare.

41 Gebr. Weber samt den tyske, den belgiske og den østrigske regering er af den opfattelse, at disse spørgsmål skal besvares benægtende. Ifølge disse regeringer omfatter ordet »omlevering«, der er anvendt i direktivets artikel 3, stk. 2, første afsnit, udelukkende levering af en vare, der er i overensstemmelse med købekontrakten, og artiklen kan følgelig ikke pålægge sælgeren forpligtelser, der ikke følger af kontrakten. Sådanne forpligtelser til udtagning af en mangelfuld vare og til montering af en erstatningsgenstand følger heller ikke af artikel 3, stk. 3 og 4, hvorefter omlevering skal ske »uden vederlag« og »uden væsentlig ulempe for forbrugeren«. Disse betingelser vedrører den blotte levering af erstatningsgenstanden og har hverken til formål at pålægge sælgeren pligter, der går ud over kontraktens indhold, eller at beskytte forbrugeren mod udgifter og ulemper, der er en følge af den brug, som forbrugeren på eget ansvar har gjort af den vare, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten. Det tab, der lides som følge af forbrugerens montering af den mangelfulde vare, falder ikke inden for direktivets anvendelsesområde, men må i givet fald søges dækket på grundlag af den nationale ret, der gælder for kontraktmæssigt ansvar.

42 Den spanske og polske regering samt Kommissionen har gjort det modsatte synspunkt gældende. Den spanske regering er af den opfattelse, at sælgeren skal afholde samtlige omkostninger, der er knyttet til omleveringen af den mangelfulde vare, herunder omkostningerne til udtagningen af varen og omkostningerne til montering af erstatningsgenstanden, da forbrugeren i modsat fald ville skulle afholde disse omkostninger to gange, hvilket ville være i strid med det høje beskyttelsesniveau, der tilstræbes med direktivet. Den polske regering har påpeget, at det mål, der forfølges med direktivets artikel 3, stk. 3 og 4, består i at sikre, at forbrugeren ikke skal bære nogen som helst omkostninger vedrørende gennemførelsen af foranstaltninger til den retlige beskyttelse, der i første omgang er fastsat i direktivet, dvs. afhjælpning eller omlevering af den vare, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten. Ifølge Kommissionen gør den parallelitet, der er indført ved direktivets artikel 3, stk. 2 og 3, mellem de to muligheder for at bringe den mangelfulde vare i overensstemmelse, det muligt at antage, at omlevering ganske som afhjælpning som genstand har en vare i den situation, varen befinder sig i på det tidspunkt, hvor manglen indtræder. Såfremt den vare, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten, allerede er

blevet monteret i overensstemmelse med varens art og formål, er det i denne situation, at den skal bringes i overensstemmelse. Omleveringen skal følgelig ske på en sådan måde, at den nye vare bringes i samme situation som den situation, den mangelfulde vare befandt sig i. Endvidere udgør den omstændighed, at forbrugeren, når den ikke-kontraktmæssige vare ikke udtages af sælgeren, beholder genstanden og ikke kan benytte erstatningsgenstanden som følge af, at denne ikke er monteret, en »væsentlig ulempe for forbrugeren« som omhandlet i nævnte artikel 3, stk. 3.

43 Det bemærkes indledningsvis, at sælgeren ifølge direktivets artikel 3, stk. 1, over for forbrugeren er ansvarlig for enhver manglende overensstemmelse, der foreligger ved varens levering.

44 Direktivets artikel 3, stk. 2, opregner de rettigheder, som forbrugeren kan påberåbe sig over for sælgeren i tilfælde af den leverede vares manglende overensstemmelse. Forbrugeren har i første omgang ret til, at forbrugsvaren bringes i overensstemmelse. Kan varen ikke bringes i overensstemmelse, kan forbrugeren dernæst kræve et passende afslag i prisen eller hæve købet.

45 Hvad angår det forhold, at varen bringes i overensstemmelse, præciserer direktivets artikel 3, stk. 3, at forbrugeren kan kræve, at sælgeren afhjælper den manglende overensstemmelse eller omleverer, i begge tilfælde uden vederlag, medmindre dette ikke er muligt eller er uforholdsmæssigt.

46 Domstolen har allerede haft lejlighed til at fastslå, at det således følger af affattelsen af direktivets artikel 3 og i øvrigt også af de relevante forarbejder til, at EU-lovgiver har ønsket, at den omstændighed, at sælgeren vederlagsfrit skal bringe varen i overensstemmelse, er et væsentligt element i den forbrugerbeskyttelse, direktivet sikrer. Sælgerens forpligtelse til vederlagsfrit at bringe varen i overensstemmelse, hvad enten dette sker ved afhjælpning eller omlevering af den mangelfulde vare, har til formål at beskytte forbrugeren mod risikoen for finansielle omkostninger, hvilke omkostninger i mangel af en sådan beskyttelse kan afskrække forbrugeren fra at påberåbe sig sine rettigheder (jf. dom af 17.4.2008, sag C-404/06, Quelle, Sml. I, s. 2685, præmis 33 og 34).

47 Det skal imidlertid fastslås, at hvis forbrugeren i tilfælde af omlevering af en ikke-kontraktmæssig genstand ikke kunne forlange, at sælgeren forestår udtagningen af genstanden fra det sted, hvor den i overensstemmelse med varens art og formål blev monteret, samt monteringen af erstatningsgenstanden på samme sted, ville denne omlevering medføre supplerende omkostninger for forbrugeren, som denne ikke skulle have afholdt, såfremt sælgeren behørigt havde opfyldt købekontrakten. Såfremt sælgeren i første omgang havde leveret en vare i overensstemmelse med kontrakten, skulle forbrugeren kun afholde monteringsomkostningerne en enkelt gang og skulle ikke have afholdt omkostningerne til udtagning af den mangelfulde vare.

48 En fortolkning af direktivets artikel 3, hvorefter artiklen ikke forpligter sælgeren til at forestå udtagningen af den ikke-kontraktmæssige vare og monteringen af erstatningsgenstanden, ville således have til følge, at forbrugeren for at kunne udøve de rettigheder, der tilkommer ham i medfør af denne artikel, skulle afholde de supplerende udgifter, som følger af sælgerens levering af en ikke-kontraktmæssig genstand.

49 I denne situation sker omleveringen af varen, i strid med hvad direktivets artikel 3, stk. 2 og 3 fastsætter, ikke uden omkostninger for forbrugeren.

50 Omkostninger til udtagning af en ikke-kontraktmæssig vare samt til montering af en erstatningsgenstand er ganske vist ikke nævnt i den udtrykkelige opregning i direktivets artikel 3, stk. 4, som definerer udtrykket »uden vederlag« som »de omkostninger, der er nødvendige for at bringe varen i overensstemmelse, navnlig forsendelsesomkostninger, arbejdsløn og materialeomkostninger«. Domstolen har imidlertid allerede udtalt, at det følger af EU-lovgivers anvendelse af biordet »navnlig«, at denne opregning er indikativ og ikke udtømmende (jf. Quelle-dommen, præmis 31). Endvidere er disse udgifter fremover nødvendige, for at der kan foretages en omlevering af den vare, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten, og de udgør derfor »omkostninger, der er nødvendige for at bringe varen i overensstemmelse« i henhold til artikel 3, stk. 4.

51 Det fremgår i øvrigt, som Kommissionen har gjort gældende, af opbygningen af direktivets artikel 3, stk. 2 og 3, at de to metoder til at bringe varen i overensstemmelse, som er nævnt i artiklen, har til formål at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau. Det er imidlertid ubestridt, at afhjælpning af en vare, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten, som hovedregel sker i den situation, varen befinder sig i på tidspunktet, hvor manglen viser sig, således at forbrugeren i dette tilfælde ikke skal bære udgifterne til udtagning eller til den fornyede montering.

52 I øvrigt skal det bemærkes, at i medfør af direktivets artikel 3, stk. 3, skal afhjælpning eller omlevering af en ikke-kontraktmæssig genstand ske ikke blot uden vederlag, men også inden for rimelig tid og uden væsentlig ulempe for forbrugeren. Disse tre krav er udtryk for EU-lovgivers ønske om at sikre forbrugeren en effektiv beskyttelse (jf. i denne retning Quelle-dommen, præmis 35).

53 Henset til dette ønske fra lovgiver, kan udtrykket »uden væsentlig ulempe for forbrugeren« i direktivets artikel 3, stk. 3, tredje afsnit, ikke undergives den indskrænkende fortolkning, som den tyske, den belgiske og den østrigske regering har foreslået. Der er således ikke tvivl om, at den omstændighed, at den ikke-kontraktmæssige vare ikke udtages, og at erstatningsgenstanden ikke monteres af sælgeren, kan udgøre

en væsentlig ulempe for forbrugeren, særligt i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor erstatningsgenstanden for at kunne anvendes i overensstemmelse med sit sædvanlige formål først skal monteres, hvilket forudsætter en forudgående udtagning af den ikke-kontraktmæssige genstand. Hertil kommer, at nævnte artikel 3, stk. 3, tredje afsnit, udtrykkeligt bestemmer, at der skal tages hensyn til »varens art og forbrugerens formål med at anskaffe varen«.

54 Hvad angår ordet »omlevering« skal det fastslås, at den nøjagtige rækkevidde af dette ord ikke er den samme i de forskellige sprogversioner. Mens der i visse versioner, såsom den spanske (»sustitución«), den engelske (»replacement«), den franske (»remplacement«), den italienske (»sostituzione«), den nederlandske (»vervanging«) og den portugisiske (»substituição«), med dette ord henvises til den handling i sin helhed, hvorefter den vare, der ikke er i overensstemmelse med købsaftalen, effektivt skal være »omleveret«, hvorved det således pålægges sælgeren at foretage sig alt, hvad der er nødvendigt for at nå dette resultat, er der andre sprogversioner, såsom den tyske (»Ersatzlieferung«), der antyder en definition, der er en del snævrere. Som de forelæggende retter imidlertid har bemærket, er betydningen selv ikke i denne sidstnævnte version begrænset til den blotte levering af en erstatningsgenstand og lader tværtimod antyde, at der foreligger en pligt til at erstatte denne med den vare, der ikke er i overensstemmelse med købsaftalen.

55 En fortolkning af direktivets artikel 3, stk. 2 og 3, således at denne i tilfælde af omlevering af en vare, der ikke er i overensstemmelse med købsaftalen, pålægger sælgeren af forestå udtagningen af varen fra det sted, hvor forbrugeren, inden manglen viste sig, havde monteret den i overensstemmelse med varens art og formål, samt monteringen af erstatningsgenstanden, stemmer overens med direktivets formål, der, som det er anført i direktivets første betragtning, består i at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau.

56 Det bemærkes i denne forbindelse, at en sådan fortolkning heller ikke fører til et urimeligt resultat. Selv i det tilfælde, hvor varens manglende overensstemmelse i

skyldes sælgers fejl, forholder det sig ikke desto mindre således, at han ved at levere en mangelfuld vare ikke på korrekt vis gennemfører den forpligtelse, han har påtaget sig med købekontrakten, og derfor må påtage sig konsekvenserne af den utilfredsstillende gennemførelse heraf. Forbrugeren har derimod betalt salgsprisen og har derfor korrekt gennemført sin forpligtelse i henhold til kontrakten (Quelle-dommen, præmis 41). Den omstændighed, at en forbruger i god tro om den leverede vares overensstemmelse med købekontrakten, inden manglen viser sig, monterer en mangelfuld vare i overensstemmelse med varens art og formål, kan endvidere ikke udgøre en fejl, der kan bebrejdes den pågældende forbruger.

57 I en situation, hvor ingen af de to kontraktparter har handlet culpøst, er det berettiget at pålægge sælgeren at afholde udgifterne til udtagning af den vare, der ikke er i overensstemmelse med købsaftalen, samt til monteringen af erstatningsgenstanden, idet disse supplerende udgifter dels kunne have været undgået, såfremt sælgeren i første omgang korrekt havde opfyldt sine kontraktmæssige forpligtelser, dels herefter er nødvendige for at bringe varen i overensstemmelse.

58 Desuden er sælgerens finansielle interesser beskyttet, ikke alene ved forældelsesfristen på to år i henhold til direktivets artikel 5, stk. 1, og i form af den mulighed, han i henhold til direktivets artikel 3, stk. 3, andet afsnit, har for at afslå at omlevere varen, hvis denne erstatningsform anses for uforholdsmæssig, idet den påfører sælgeren urimelige omkostninger (jf. Quelle-dommen, præmis 42), men ligeledes ved den ret, der er bekræftet i direktivets artikel 4, til at rejse et regreskrav mod ansvarlige i samme aftalekæde. Den omstændighed, at direktivet pålægger sælgeren ansvar over for forbrugeren for enhver manglende overensstemmelse, der foreligger ved varens levering (jf. Quelle-dommen, præmis 40), kompenseres således ved den omstændighed, at sælgeren i henhold til den gældende nationale lovgivning kan rejse et krav mod producenten, en tidligere sælger i samme aftalekæde eller enhver anden mellemmand.

59 Denne fortolkning af direktivets artikel 3, stk. 2 og 3, gælder uafhængigt af spørgsmålet om, hvorvidt sælgeren i medfør af købsaftalen var forpligtet til at montere den leverede vare. Selv om købekontrakten i henhold til direktivets artikel 2 angiver, hvornår varen er overensstemmende, og således navnlig angiver, hvornår der foreligger uoverensstemmelse, forholder det sig ikke desto mindre således, at sælgerens pligter i tilfælde af en sådan manglende overensstemmelse, der udspringer af den manglende opfyldelse af kontrakten, ikke alene følger af kontrakten, men særligt af reglerne om forbrugerbeskyttelse og navnlig af direktivets artikel 3, som pålægger pligter, hvis rækkevidde er uafhængig af kontraktens bestemmelser, og som i givet fald kan række videre end forpligtelserne i henhold til kontrakten.

60 De rettigheder, som forbrugerne tildeles ved direktivets artikel 3, og som ikke har til formål at stille forbrugerne i en bedre situation end den, de har krav på i henhold til købsaftalen, men blot at genoprette den situation, der ville have foreligget, såfremt sælgeren i første omgang havde leveret en vare i overensstemmelse med købekontrakten, er i henhold til direktivets artikel 7 bindende for sælgeren. Det følger endvidere af direktivets artikel 8, stk. 2, at den beskyttelse, direktivet fastsætter, er en minimumsbeskyttelse, og at medlemsstaterne, selv om de kan vedtage strengere bestemmelser, ikke kan svække de af EU-lovgiver fastsatte garantier (jf. Quelle-dommen, præmis 36).

61 I det tilfælde, hvor sælgeren ikke selv forestår udtagningen af den vare, der ikke er i overensstemmelse med købsaftalen, eller monteringen af erstatningsgenstanden, tilkommer det den nationale ret at fastlægge, hvilke udgifter der er nødvendige for den pågældende udtagning og montering, og som forbrugeren kan kræve erstattet.

62 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at direktivets artikel 3, stk. 2 og 3, skal fortolkes således, at når en forbrugsvare, der ikke er i overensstemmelse med købsaftalen, som i god tro, og inden manglen viser sig, er blevet monteret af forbrugeren i overensstemmelse med varens art og formål, bringes i overensstemmelse ved omlevering, er sælgeren forpligtet til enten selv at forestå udtagningen af denne vare fra det sted, hvor varen blev monteret, og til at montere erstatningsgenstanden på samme sted eller til at afholde de udgifter, der er nødvendige for udtagningen og

monteringen af erstatningsgenstanden. Denne pligt for sælgeren består uafhængigt af, om sælgeren i henhold til kontrakten har påtaget sig at montere den oprindeligt erhvervede forbrugsvare.

Om sælgerens mulighed for at nægte at dække uforholdsmæssige udgifter til udtagningen af den mangelfulde vare og til monteringen af erstatningsgenstanden

63 Med det første spørgsmål i sag C-65/09 ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om direktivets artikel 3, stk. 3, første og andet afsnit, skal fortolkes således, at den er til hinder for, at sælgeren i medfør af national ret kan nægte omlevering af den ikke-kontraktmæssige forbrugsvare med den begrundelse, at omleveringen som følge af pligten til at forestå udtagning af varen fra det sted, hvor den blev monteret og til at montere erstatningsgenstanden på det samme sted, pålægger sælgeren uforholdsmæssige omkostninger, sammenlignet med den værdi, forbrugsvaren ville have haft, hvis den havde været i overensstemmelse med købsaftalen, og med betydningen af den manglende overensstemmelse.

64 Gebr. Weber samt den tyske og den østrigske regering har foreslået, at spørgsmålet besvares benægtende. Direktivet kan således ikke have til formål at pålægge sælgeren at afholde økonomisk urimelige udgifter i det tilfælde, hvor der alene foreligger en form for afhjælpning. Ordlyden af denne artikel 3, stk. 3, giver endvidere ingen indikationer, der støtter dette. Endvidere skal de kriterier, der er fastsat i artiklens stk. 3, andet afsnit, og som ikke indeholder en udtømmende opregning, henset til opbygningen af den pågældende artikel, så meget desto mere finde anvendelse. Selv om sammenligningen med omkostninger til den alternative form for afhjælpning ganske vist er umulig, kan der imidlertid foretages en undersøgelse af, om der foreligger en eventuel uforholdsmæssighed ved hjælp af de øvrige i det pågældende afsnit opregnede kriterier. I øvrigt skal bestemmelsen på baggrund af dens formål, der består i

at beskytte sælgeren mod urimelige økonomiske ulemper, fortolkes således, at den ligeledes sikrer en sådan beskyttelse i tilfælde af, at der ikke foreligger en alternativ form for afhjælpning.

65 Den belgiske, den spanske og den polske regering samt Kommissionen har derimod plæderet for en bekræftende besvarelse af spørgsmålet. De har gjort gældende, at det klart følger af ordlyden af direktivets artikel 3, stk. 3, andet afsnit, at artiklen udelukkende henviser til en relativ uforholdsmæssighed, hvilket i øvrigt bekræftes af 11. betragtning til direktivet. Den pågældende bestemmelses formål er at forhindre, at forbrugeren kan misbruge sine rettigheder ved af sælgeren at forlange en form for afhjælpning, selv om den anden form for afhjælpning skulle vise sig at være mindre byrdefuld for sælgeren og ville føre til samme resultat. Mens de to former for afhjælpning tilsigter at varetage de samme interesser hos forbrugeren, nemlig opfyldelse af de kontraktmæssige forpligtelser og adgang til en kontraktmæssig vare, giver de subsidiære beføjelser, der består i afslag i prisen eller ophævelse af kontrakten, ikke mulighed for varetagelse af samme interesser. Såfremt sælgeren kunne afvise den eneste mulige afhjælpning som følge af en absolut uforholdsmæssighed, ville forbrugeren alene råde over de subsidiære beføjelser, hvilket strider mod opbygningen af den pågældende artikel 3, som giver prioritet til opretholdelse af de gensidige forpligtelser, som følger af købekontrakten, og direktivets formål, der består i at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau. Kommissionen har imidlertid tilføjet, at det ikke er udelukket, at ekstreme tilfælde, hvori den eneste mulige afhjælpning indebærer omkostninger, der er stærkt uforholdsmæssige i forhold til forbrugerens interesse i at blive holdt skadesløs, udgør et tilfælde af umulighed som omhandlet i direktivets artikel 3, stk. 3, første afsnit.

66 I den forbindelse bemærkes, at i henhold til direktivets artikel 3, stk. 3, første afsnit, har forbrugeren i første omgang ret til at kræve, at sælgeren afhjælper den manglende overensstemmelse eller omleverer, i begge tilfælde uden vederlag, medmindre dette ikke er muligt eller er uforholdsmæssigt.

67 Den pågældende artikel 3, stk. 3, andet afsnit, præciserer, at et krav om afhjælpning eller omlevering anses for uforholdsmæssigt, hvis den pågældende beføjelse vil påføre sælgeren omkostninger, der i forhold til omkostningerne ved den alternative beføjelse er urimelige under hensyn til den værdi, varen ville have, hvis den var i overensstemmelse med aftalen, betydningen af den manglende overensstemmelse, og om den alternative beføjelse vil kunne gennemføres uden væsentlig ulempe for forbrugeren.

68 Det skal således fastslås, at selv om direktivets artikel 3, stk. 3, første afsnit, principielt er formuleret tilstrækkeligt bredt til ligeledes at kunne omfatte tilfælde af absolut uforholdsmæssighed, definerer den pågældende artikel 3, stk. 3, andet afsnit, ordet »uforholdsmæssigt« udelukkende i forhold til den alternative beføjelse, og begrænser den således til tilfælde af relativ uforholdsmæssighed. Det fremgår i øvrigt klart af ordlyden og opbygningen af direktivets artikel 3, stk. 3, at denne henviser til de to beføjelser, der i første omgang er foreskrevet, dvs. afhjælpning eller omlevering af den vare, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten.

69 Disse konstateringer støttes af 11. betragtning til direktivet, som anfører, at en beføjelse anses for uforholdsmæssig, hvis den vil påføre sælgeren omkostninger, der i forhold til omkostningerne ved en alternativ beføjelse er urimelige; omkostninger er urimelige, hvis de er væsentligt højere end omkostningerne ved en anden beføjelse.

70 Selv om det er korrekt, som Gebr. Weber og den tyske regering har gjort gældende, at visse sprogversioner af denne 11. betragtning, herunder bl.a. den tyske version, er noget tvetydige, idet de henviser til »andre beføjelser« i flertal, forholder det sig ikke desto mindre således, at et stort antal sprogversioner, såsom den engelske, franske, italienske, nederlandske og portugisiske version, ikke efterlader tvivl om, at lovgiver i den pågældende betragtning, ligesom i artikel 3, stk. 3, der i alle disse sprogversioner,

herunder den tyske, er affattet i ental, udelukkende ville henvise til den alternative beføjelse, der i første omgang er fastsat i denne bestemmelse, nemlig afhjælpning af den vare, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten eller omlevering af denne.

71 Det fremgår følgelig, at EU-lovgiver udelukkende ønskede at give sælger ret til at nægte afhjælpning af eller omlevering af den mangelfulde vare i tilfælde af umulighed eller relativ uforholdsmæssighed. I tilfælde af, at kun én af disse to beføjelser viser sig mulig, kan sælgeren således ikke nægte den eneste beføjelse, der gør det muligt at bringe varen i overensstemmelse med kontrakten.

72 Dette valg fra EU-lovgivers side i direktivets artikel 3, stk. 3, andet afsnit, består, som den belgiske og polske regering samt Kommissionen har bemærket, i, at direktivet i de to kontraktparters interesse søger at fremme gennemførelsen af kontrakten ved hjælp de to beføjelser, der i første omgang er fastsat, frem for en ophævelse af kontrakten eller et afslag i købesummen. Dette valg kan endvidere forklares med den omstændighed, at disse to supplerende beføjelser generelt ikke gør det muligt at sikre det samme forbrugerbeskyttelsesniveau, som hvis varen bringes i overensstemmelse.

73 Selv om direktivets artikel 3, stk. 3, andet afsnit, følgelig er til hinder for, at en national lovgivning giver sælgeren ret til at nægte den eneste mulige beføjelse som følge af en absolut uforholdsmæssighed ved beføjelsen, muliggør artiklen ikke desto mindre en effektiv beskyttelse af sælgers legitime finansielle interesser, der, som fastslået i denne doms præmis 58, udgør et supplement til beskyttelsen i direktivets artikel 4 og 5.

74 I den forbindelse bemærkes, at hvad særligt angår den specifikke situation, som den forelæggende ret har henvist til, og hvori omlevering af den mangelfulde vare som eneste mulige beføjelse indebærer uforholdsmæssige omkostninger som følge af

nødvendigheden af at udtage den vare, der ikke er i overensstemmelse med købekontrakten, fra det sted, hvor den blev monteret, og af at montere erstatningsgenstanden, er direktivets artikel 3, stk. 3, ikke til hinder for, at forbrugerens ret til erstatning af omkostningerne til udtagning af den mangelfulde vare og til montering af erstatningsgenstanden, om nødvendigt, begrænses til et beløb, der er afpasset efter den værdi, varen ville have, hvis den var i overensstemmelse med aftalen, og efter betydningen af den manglende overensstemmelse. En sådan begrænsning berører nemlig ikke forbrugerens ret til at kræve omlevering af den ikke-kontraktmæssige vare.

75 Det skal herved understreges, at den pågældende artikel 3 tilsigter at skabe den rette balance mellem forbrugerens og sælgerens interesser ved at sikre denne førstnævnte, som den svage part i kontraktforholdet, en fuldstændig og effektiv beskyttelse mod sælgerens mangelfulde opfyldelse af sine kontraktmæssige forpligtelser, hvorved der samtidig er mulighed for at tage hensyn til de af sælgeren påberåbte økonomiske betragtninger.

76 Ved afgørelsen af, om forbrugerens ret til erstatning af omkostningerne til udtagning af den ikke-kontraktmæssige vare samt til montering af erstatningsgenstanden skal nedsættes i hovedsagen, skal den forelæggende ret tage hensyn dels til den værdi, varen ville have, hvis den var i overensstemmelse med aftalen, og til betydningen af den manglende overensstemmelses væsentlighed, dels til direktivets formål, som er at sikre forbrugerne et højt beskyttelsesniveau. Muligheden for at foretage en sådan nedsættelse kan således ikke have til følge, at forbrugerens ret til erstatning af disse omkostninger i praksis mister sit indhold i de tilfælde, hvor han i god tro havde monteret den mangelfulde vare i overensstemmelse med varens art og formål, inden manglen viste sig.

77 Endelig må der i tilfælde af en nedsættelse af retten til erstatning af de pågældende omkostninger indrømmes forbrugeren en adgang til i stedet for at kunne kræve omlevering at kunne forlange et passende afslag i prisen eller ophævelse af kontrakten i overensstemmelse med direktivets artikel 3, stk. 5, sidste led, henset til, at den

omstændighed, at forbrugeren alene kan opnå, at den mangelfulde vare bringes i overensstemmelse ved at dække en del af disse omkostninger, udgør en væsentlig ulempe for forbrugeren.

78 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at direktivets artikel 3, stk. 3, skal fortolkes således, at den er til hinder for, at en national lovgivning giver sælgeren mulighed for at nægte omlevering af en vare, der ikke er i overensstemmelse med købsaftalen, som eneste mulige beføjelse, fordi pligten til at foretage en udtagning af varen fra det sted, hvor den blev monteret, samt til at montere erstatningsgenstanden på det samme sted medfører uforholdsmæssige omkostninger for sælgeren i forhold til den værdi, varen ville have, hvis den var i overensstemmelse med aftalen, og i forhold til betydningen af den manglende overensstemmelse. Bestemmelsen er imidlertid ikke til hinder for, at forbrugerens ret til erstatning af udgifterne til udtagning af den mangelfulde vare og til montering af erstatningsgenstanden i et sådant tilfælde begrænses til, at sælgeren skal betale et forholdsmæssigt beløb.

Sagsomkostninger

79 Da sagens behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

1) **Artikel 3, stk. 2 og 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF af 25. maj 1999 om visse aspekter af forbrugerkøb og garantier i forbindelse hermed skal fortolkes således, at når en forbrugsvare, der ikke er i overensstemmelse med købsaftalen, som i god tro, og inden manglen viser sig, er blevet monteret af forbrugeren i overensstemmelse med varens art og formål, bringes i overensstemmelse ved omlevering, er sælgeren forpligtet til enten selv at forestå udtagningen af denne vare fra det sted, hvor varen blev monteret, og til at montere erstatningsgenstanden på samme sted eller til at afholde de udgifter, der er nødvendige for udtagningen og monteringen af erstatningsgenstanden. Denne pligt for sælgeren består uafhængigt af, om sælgeren i henhold til kontrakten har påtaget sig at montere den oprindeligt erhvervede forbrugsvare.**

2) **Artikel 3, stk. 3, i direktiv 1999/44 skal fortolkes således, at den er til hinder for, at en national lovgivning giver sælgeren mulighed for at nægte omlevering af en vare, der ikke er i overensstemmelse med købsaftalen, som eneste mulige beføjelse, fordi pligten til at foretage en udtagning af varen fra det sted, hvor den blev monteret, samt til at montere erstatningsgenstanden på det samme sted, medfører uforholdsmæssige omkostninger for sælgeren i forhold til den værdi, varen ville have, hvis den var i overensstemmelse med aftalen, og i forhold til betydningen af den manglende overensstemmelse. Bestemmelsen er imidlertid ikke til hinder for, at forbrugerens ret til erstatning af udgifterne til udtagning af den mangelfulde vare og til montering af erstatningsgenstanden i et sådant tilfælde begrænses til, at sælgeren skal betale et forholdsmæssigt beløb.**

Underskrifter